

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Nr. 1
Januar
1976

På 30 års dagen for Danmarks befrielse den 5. maj 1975 nedlagdes grundstenen til Bernadottegården på Ibsgårdens jorder i Himmelev ved Roskilde. Den første sten blev nedlagt af prins Georg i dronning Ingrid's navn. Grundsten nr. 2 blev nedlagt af borgmester Grete Munk, Roskilde, og den 3. sten blev nedlagt af formanden for den selvejende institution Bernadottegården i Roskildes bestyrelse, E. Jakob Jensen, der også er kasserer i landsforeningen af KZ-fanger fra Neuengamme. Billedet viser Jakob i færd med den højtidelige handling.

Kammeraternes Hjælpefond

Stiftet 1945

PROTEKTOR: HDS. KGL. HØJHED PRINSESSE MARGARETHA

Henvendelser om hjælp i henhold til fondens fundats rettes til medlem af bestyrelsen, politiassistent S. Julsgaard Larsen, Boeslundevej 1, 2700 København, Brønshøj, tlf. (01) 71 72 72.

Henvendelse ang. feriehjemmet på Kegnæs rettes til skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109, 2400 København NV.

Medlemmer: Iflg. fundatsens § 4 kan som medlemmer af fonden kun optages danske statsborgere, der grundet aktiv indsats i frihedskampen i besættelsestiden har været indsat i danske eller tyske fængsler eller i danske eller tyske fange- eller koncentrationslejre. Danske sydslesvigere, der ikke har dansk indfødsret, men i øvrigt opfylder betingelserne, kan også optages, ligesom personer med norsk indfødsret, der har været bosiddende i Danmark og har øget aktiv indsats i frihedskampen, også kan optages som medlemmer.

Formål: Iflg. fundatsens § 14 skal de midler, fonden har til rådighed til uddeling, fortrinsvis komme deporterede, sekundært alle de, der som følge af deltagelse i frihedskampen har været arresteret og interneret, til gode tilligemed disse sidstes efterladte. Kammeratskabshjælpen ydes til: 1) Kammerater, hvis helbred på grund af frihedskampen har lidt sådan skade, at de ikke økonomisk er i stand til at give deres børn den uddannelse, som de ellers ville have fået. 2) Børn efter fadne kammerater. — Beløbet skal fortrinsvis anvendes til at give børnene en uddannelse som den, deres fader ville have givet dem, hvis han var blevet i live. 3) Tilskud til særlige formål udover de ovenfor under 2) nævnte til kammeraternes enker og børn. 4) Tilskud navnlig som hjælp til studieophold, rekreativeophold her i landet eller i de andre nordiske lande — og andre lignende øjemed.

Forretningsudvalget:

Formand: General Fl. B. Larsen, Kongstedgård, 4293 Dianalund.

Tlf. (03) 56 02 07.

Næstformand: Konsul, advokat Kaj V. Dahl, Borgergade 23 B, 8700 Horsens.

Tlf. (05) 62 39 91.

Kasserer: Bankprokurist Olav Holst, Bengtasevej 6, 2900 Hellerup.

Tlf. HE 77 80.

Sekretær: Skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109, 2400 Københ. NV.

Tlf. skolen (01) 10 54 21, privat (01) 10 41 28.

Politiassistent S. Julsgaard Larsen, Boeslundevej 1, 2700 København, Brønshøj.

Tlf. (01) 71 72 72.

Den øvrige bestyrelse består af:

Direktør, civilingeniør
Mogens Dyre, Gildbækhus,
6430 Gildbo pr. Nordborg.
Tlf. (04) 45 12 32.

Overpostbud E. Holger Grome,
Tårnby Torv 24, 2770 Kastrop.
Tlf. (01) 50 33 86.

Rektor Paul Holt, Præstevangsvej 35,
8210 Århus V.
Tlf. (06) 15 48 05.

Direktør G. Jespersen,
Herning Klædefabrik, 7400 Herning.
Tlf. (07) 12 11 84.

Oberst K. Kjeldsen, Rollosvej 3,
5200 Odense V.
Tlf. (09) 12 66 03.

Tandteknikermester Leo Kæraa,
Banegårdspladsen, 8000 Århus C.
Tlf. (06) 27 04 28.

Arkitekt Ove Chr. Lembcke,
Brødregade 19, 8900 Randers.
Tlf. (06) 42 51 30.

Aut. vand- og gasmester Johs. Loft,
de Mezasvej 18, 8000 Århus C.
Tlf. (06) 13 57 23.

Førstelærer P. E. Mahler, Ebberupvej,
5631 Ebberup.
Tlf. (09) 74 12 15.

Kontorchef O. Olesen, Leonorasvej 8,
9000 Hasseri, Ålborg.
tlf. (08) 18 04 51.

Provst Poul Riis,
Herrestræde 1, 4200 Slagelse.
Tlf. (03) 52 05 33.

Solvejg Skjøtt,
Ibstrupvej 25, 2820 Gentofte.
Tlf. GE 71 87.

Fhv. justitsminister Knud Thøstrup,
Rosenvængets Allé 10, 2100 Kbh. Ø.
Tlf. Øbro 41 72.

Bladet »PIGTRÅD«

Organ for og udgivet af Kammeraternes Hjælpefond. Udkommer med 6 numre årligt.

ABONNEMENT

Bengtasevej 6, 2900 Hellerup.

HE 77 80

Giro 1000-780

Eventuelle fejl i besørgelsen af bladet rettes lettest og hurtigst ved henvendelse til udleveringspostkontoret.

ANNONCER

Frederiksborgvej 109,

2400 Kbhvn. NV

(01) 10 41 28

Ved indbetaling af gaver benyttes girokonto nr. 5 30 58.

REDAKTION:

Ansvarshavende redaktør:
skoleinspektør Johs. Fosmark.

Frederiksborgvej 109,

2400 København NV.

Skolen: 10 54 21. Privat 10 41 28.

TRYK:

Midtsjællands Bogtrykkeri A/S
4340 Tølløse.

Telefon (03) 48 51 57.

INDHOLD:

Juleaften i Ryvangen og i Nyhavn	3
De hvide Busser samler ind ..	3
20. april ved Trefoden på Strøget	4
Nytårshilsener	5
Til alle bladets venner	5
Kegnæs-Nu kan der søges plads for sommeren/efteråret	6
Glæde over et bedre Kegnæs ..	7
Bernadottegården i Roskilde ..	9
Bernadottegården i Hadsund ..	11
Runde dage	12
Ryvangen runder de 25	13
Foreningerne	14
Generalforsamlinger og møder	15-16

Juleaften i Ryvangen

Juleaften var der højtideligheder i Mindelunden i Ryvangen og ved Mindeankeret i Nyhavn.

Ved landsforeningen Gestapo-Fanernes mindesammenkomst i Ryvangen trak lotter og hjemmeværnsfolk med fakler op langs gravene, som spejdere lagde blomster på. Studenter-Sangforeningen sang »Guds fred med vore døde« og alle sang »Altid frejdig«.

Vi står på et helligt sted

Vi står på et helligt sted, sagde kontorchef Thorkild Dige, Frihedsfonden. De folk, der hviler her, gjorde ikke en almindelig indsats under frihedskampen, men en indsats af så stor farlighed for besættelsesmagten, at denne følte sig i den grad truet, at den tog deres liv.

De gjorde deres indsats for at sikre, at vi, der står her i aften, kunne leve i et frit og demokratisk Danmark.

De gjorde det på trods af dødstrusler. De gjorde det på trods af, at det officielle Danmark tog afstand fra dem, ja, de truede dem med fængslinger og udlevering til de fremmedes retsovergreb.

Taleren citerede de sidste breve, som to patrioter skrev inden henrettelsen ved marterpælene i Ryvangen. De to frihedskæmpere var stud. theol. Christian Ulrik Hansen, 23 år, og vulkanisør Kaj Leo Kristensen, 28 år.

Tænk på vore kammerater

Hvis jeg nu som afslutning på denne jule-tale skulle udforme en tanke, der ligger nær ved de henrettedes sidste ønsker, skulle det være: Tænk på vore kammerater. Tænk på dem, der blev torteret og senere slæbt igennem tyske tugthuse og koncentrationslejre. Det er der grund til, for disse 5.000 deporterede, der reddede sig hjem til Danmark, har ikke haft mange gode timer siden.

Yd dem forståelse

De har brugt af deres ungdoms og manddoms kræfter til at kompensere de lidelser, de pådrog sig, bare for at leve og arbejde nogenlunde normalt, sagde Thorkild Dige.

– Vi er altid villige til at anerkende synligt invaliderede som det at mangle en arm eller et ben - men disse mennesker har ikke ydre skader. Dog, nu da alderdommens tryk fjører sig til deres vanskeligheder, lider de meget. Jeg skal ikke komme nærmere ind på deres lidelser, men jeg opfordrer myndigheder, venner og omgangskredse, ja, selv hustruer og børn til at yde dem den forståelse og kærlighed, de har så stort behov for, sluttede Dige.

De hvide Busser samler ind

Mange husker »De hvide Busser«, der i krigens sidste fase i 1945 bragte danske og norske koncentrationslejrfanger hjem fra Tyskland.

Nu vil de hvide biler køre igen - men lykkeligtvis med en anden motivering. Denne gang vil de være med til at markere Dansk Røde Kors' 100 års dag d. 27. april 1976. Forsvaret har stillet 50 vogne til rådighed, og de vil - hvidmalede og forsynet med Røde Kors mærker som i 1945 - i tiden fra 2. februar til 5. marts 1976 besøge så godt som alle byer i Danmark og samtlige 2.389 skoler.

»De hvide Busser« præsenteres samlet på Christiansborg Slotsplads lørdag den 31. januar med taler af bl.a. statsministeren og undervisningsministeren og modtages derefter på lokalt plan søndag den 1. februar af borgmestre og byråd i 50 danske kommuner. Bilerne medbringer en nyproduceret Røde Kors film, som vil

I Nyhavn

Ved højtideligheden i Nyhavn gik tanker til de 1600 danske søfarende, som satte livet til under Den anden Verdenskrig.

– Vi kan ikke glemme det, der skete i krigens år, og vi vil ikke glemme det, sagde sømandspræst F. V. Eilschou-Holm.

Han sagde, at de danske søfolks indsats i frihedskampen ikke kan vurderes højt nok.

I højtideligheden deltog repræsentanter for rederierne og de søfarendes organisationer. Medlemmer af FDF-Søkorpsset paraderede med fakler. To kvindelige marinere blæste på hornet »The last Post«.

blive vist i skoler og foreninger, ledsaget af foredrag om Røde Kors' arbejde. Til samtlige skoleelever - ca. 800.000 - udsendes en specielt fremstillet »Røde Kors avis«. Landskomiteen gennemfører et storstilet landslotteri.

Der er et dobbelt formål med de aktiviteter, landskomiteen sætter i værk i forbindelse med 100-året: 1. At udbrede kendskabet til Røde Kors og dets mange aktiviteter inden for og uden for vore grænser - og 2. At skaffe de økonomiske midler, der er nødvendige, hvis Røde Kors skal være i et beredskab, der gør det muligt omgående at træde til, når en katastrofe opstår - hjemme eller ude. Der vil derfor blive en række aktiviteter ud over de ovenfor nævnte.

De er af en sådan karakter, at landskomiteen mener det realistisk at antage, at »Folkegaven til Dansk Røde Kors« vil komme til at andrage ikke under 10 mill. kr.

20. april ved Trefoden på Strøget

Mindehøjtideligheden i Helligåndskirken og ved monumentet for den ukendte koncentrationslejr fange

Højtideligheden i Helligåndskirken og ved monumentet for den ukendte koncentrationslejr fange, som Kammeraternes Hjælpefond arrangerede i samarbejde med Landsforeningen af KZ-fanger fra Neuengamme den 20. april i anledning af 30 årsdagen for de skandinaviske fangers befrielse fra Neuengamme, blev en enestående begivenhed.

Da klokkeringningen fra Helligåndskirkens tårn begyndte, var kirken fyldt.

Mange fra provinsen var rejst til København for at overvære højtideligheden. Det var også en stor glæde, at mange transportfolk og chauffører, der havde ført de Hvide Busser, også havde givet møde. Mange repræsentanter fra krigens departementschefts-styre, regering og folketing havde givet møde. Endvidere sås repræsentanter fra politiet, modstandsorganisationer og fangeforeningerne foruden den store kreds af efterladte og tidligere fanger fra Neuengamme med familier.

Rene, klare pigestemmer

Blæseorkestret Concord under ledelse af Valdemar Lønsted spillede vidunderligt, og i samspillet med kirkens organist Edwin Nielsen, nåede man et absolut højdepunkt. Zahles kor under ledelse af Minna Hess Thaysen var ungdommens håndslag til os gamle fanger. De rene lyse pigestemmer i dette kirkerum, hvis lige ikke findes mange steder, var gribende. Prædikant var provst Poul Riis, Slagelse, selv tidligere fange i Dachau og Neuengamme.

Til tonerne af Prins Jørgens march gik det store følge ud til monumentet, hvor orkestret spillede Danmarks Frihedssang. Her bød formanden for Landsforeningen af KZ-fanger fra Neuengamme, E. H. Grome, velkommen. Derefter talte formanden for Kammeraternes Hjælpefond, general Flemming B. Larsen, der også er gammel fange fra Neuengamme.

Zahles kor sang Guds fred med vore døde, hvorefter der nedlagdes krans og blomster ved monumentet.

Sekretæren i Kammeraternes Hjælpefond, skoleinspektør Johs. Fosmark, afsluttede højtideligheden og takkede de fremmødte.

Bjørn Nielsen fortalte om redningsaktionen

Efter højtideligheden samledes man i Helligåndshuset, hvor et imponerende kaffebord var dækket. Den store sal var smukt pyntet med blomster og lys i frihedskampens farver. De nordiske faner og samtlige fangeforeningers faner var grupperet om talerstolen.

Her fortalte værkfører Bjørn Nielsen levende om redningen af de skandinaviske fanger fra de tyske lejre. Zahles skoles kor sang, og Johs. Fosmark arrangerede en fornøjelig quiz med nogle af pigerne fra koret. Og det var forbavsende, så godt de vidste besked om frihedskampen. Det blev sent, inden afslutningen på denne aften fandt sted.

Der skal her udtales en varmtfølt tak til Helligåndskirkens menighedsråd, sognepræsten, kirkeværge og kirketjener, der havde stillet kirken og Helligåndshusets sal til rådighed. Til Zahles skoles kor og Minna Hess Thaysen, blæseorkestret Concord og Valdemar Lønsted samt organist Edwin Nielsen. Til prædikant og talere. Til Danfoss-Fonden, hvis støtte gjorde det muligt at fremstille det statelige program.

Det var en højtidelighed, vi alle vil se hen til, et smukt og værdigt minde for vore kammerater, der ikke nåede hjem til et frit Danmark, som de havde kæmpet for.

N. O. Køster

Urnen af den ukendte koncentrationslejr fange blev nedsat på Helligåndskirkens grund på Strøget den 29. august 1946, altså nu for 30 år siden. Til stede var flere af kongehusets medlemmer og repræsentanter for den højeste gejstlighed.

NYTÅRS- HILSENER

Dachau-klubben

sender alle sine medlemmer og deres pårørende ønsket om et godt nytår.

Samtidig sendes en hilsen til fangekammerater i alle Fangesammenslutningens foreninger.

Vi sender alle vore medlemmer og deres pårørende ønsket om et rigtig glædeligt nytår med tak for 1975.

Ove Ch. Lembcke
Formand for Landsforeningen af Gestapofanger

Landsforeningen af KZ-fanger fra Neuengamme sender de bedste ønsker for et godt nytår til vore venner og medlemmer. Vi takker for den store interesse, der har været for foreningens arrangementer i året, der gik, og vi regner med, at det gode og kammeratlige sammenhold vil fortsætte også i det nye år.

Holger Grome
formand

Fangesammenslutningen

Sammenslutningen af Danske Fanger Fra Frihedskampen 1940-45.

Vi ønsker Kammeraternes Hjælpefond og bladet Pigtraad, samt ledelsen et godt Nytår.

Vi takker for året, der gik og håber på fortsat godt samarbejde fremover.

Med venlig hilsen
P. F. V.

Oskar Verner

Buchenwaldklubben

Uforudsete vanskeligheder har i afgørende år forhindret udgivelsen af »Pigtråd«. Gode kammerater har tegnet abonnement uden at få bladet .... men også uden at kny.

Nu er bladet her igen og forhåbentlig finder vi en udvej til dets fortsatte beståen. Jeg takker bladets abonnenter og faste støtter for deres tålmod og beder dem modtage Buchenwaldklubbens bedste ønsker om et lyst og lykkeligt nytår 1976.

S. Julsgaard Larsen,
formand

Til alle bladets venner

Gennem hele 1975 er vort blad desværre ikke udsendt til vore medlemmer og abonnenter. Det skyldes ganske enkelt, at det forlag, der gennem en del år har haft bladet i forpagtning, er trådt i likvidation. Fonden har rettet en del henvendelser til firmaer, der måtte formodes at besidde ekspertise til at hjælpe os med, at bladet fortsat kunne være den indtægtskilde for fonden, og det bindeled mellem tidligere fanger fra tyske fængsler og koncentrationslejre, som det har været gennem alle 30 år.

VI MÅ I DAG se i øjnene, at dette ikke lykkes, hvorfor vi selv påtager os opgaven med fortsat at udsende bladet.

Vi gør det, fordi vi har modtaget et meget stort antal henvendelser med opfordring til at føre bladet videre. Man savner det, først og fremmest blandt tidligere fanger fra tyske fængsler og koncentrationslejre og hos gode venner, der viser sagen deres interesse ved at være abonnenter. Yderligere har mange biblioteker ladet høre fra sig.

★

Nu er vi her igen og vil gerne gennem et blad hveranden måned sige goddag til alle vore venner.

Da fremstillingsprisen er steget overordentlig meget, og da avisportoen er steget kolossalt, må vi fremover sætte mindstekontingentet til 30 kr. om året. Vi håber, at der vil blive tale om et overskud. Dette vil som gennem alle årene blive anvendt til gavn for vore filantropiske formål bl.a. hjælpesager, driften af vort feriehus på Kegnæs ved Flensborg Fjord samt højtideligholdelsen af 4. maj i Ryvangen. Vor drift er billig, da vi ingen lønnede funktionærer har i vort brød.

NOGLE HAR IMIDLERTID holdt bladet udelukkende for at abonnere på det. I sådanne tilfælde er vi villige til at tilbagebetale det beløb, De har tilsendt os for 1975. De skal i så fald blot udfylde blanketten her i bladet og sende den i udfyldt stand til fondens kasserer, hvorefter beløbet refunderes Dem.

De, der ikke ønsker tilbagebetaling, takker vi for støtten.

I det omfang, vi kan skaffe arbejdskraft, vil der blive rettet henvendelse om tegning af annoncer. Tag venligt mod henvendelsen.

En tak til alle medlemmer, abonnenter og annoncører, der har støttet os gennem årene.

Til Kammeraternes Hjælpefond

ADR. KASSEREREN, OLAV HOLST
BENGTASVEJ 6
2900 HELLERUP

Herved beder jeg/vi om at få tilbagebetalt abonnementsbeløbet for »Pigtråd« for 1975 kr. _____

NAVN: _____

ADRESSE: _____

FERIEHJEM

25 år ved Flensborg fjord

Gennem 25 år har Kammeraternes Hjælpefond ejet og ledet feriehuset på Kegnæs. Det blev købt den 7. april 1951 og har siden været rammen om mange hundrede familiers ferieliv. Man kommer derved fra Sønderborg eller fra Fynshav, og når man derefter har kørt en snes kilometer og til sidst har kørt over den smalle landtange Drejet, er man ved feriehuset, der ligger i Østerby.

Husets charme består dels i dets indretning som et rigtigt bondehus med stråtag, dels i de naturskønne omgivelser. Nogle få skridt, og man er ude i Flensborg fjord med godt badevand, eller man daser i feriehusets have, der har en passende størrelse og er så tilpas lukket, at man overhovedet ikke generes af trafikken, der i sommertiden efterhånden kan være livlig.

20.000 feriedage

De 20.000 feriedage har betydet, at

tidligere fanger fra fængsler og koncentrationslejre har kunnet slippe af her, har kunnet færdes blandt en befolkning, der betragter feriehusets beboere som kære gæster. De har her på Kegnæs selv kendt til at ofre og miste. Mindestenen ved Østerby kirke over en afholdt gendarm, der omkom i Neuenamme, fortæller derom.

Feriehuset er grundmuret og kan med held bruges hele året. I år nyder 28 familier ferielivets glæder ved Flensborg fjord. Der er plads til hele familien, og hvor skal en familie ellers få råd til at tage hen i ferietiden, når der er mand og kone og en del børn. Udgiften sætter grænsen.

Man får huset tildelt gratis. Det eneste krav, der stilles, er, at familiens overhoved har deltaget aktivt i modstandskampen. De deporterede har dog en vis fortrinsstilling.

Man skriver inden 1. marts til skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109, 2400 Kbh. NV, og fortæller, hvad man ønsker. Der vil derefter ret hurtigt komme svar.

10.000 modstandsfolk skal skrives i mandtal

Alle omkring 10.000, der var aktive i modstandsbevægelsens mest krævende arbejder under besættelsen, skal skrives i mandtal, meddeler »Morgenavisen Jyllands-Posten«. Det sker for at kunne give dem et tilbud om sikkerhed, hvis helbred og arbejdsevne svækkes på grund af indsatsen i modstandsbevægelsen.

Kontorchef Thorkild Dige, Frihedsfonden, siger til bladet, at det er vigtigt at få gennemført registreringen nu. Selv om der findes mange, som føler sig raske og så sikre, at de ikke forestiller sig at skulle få brug for hjælp, kan det blive aktuelt om nogle år.

Til den tid vil det måske være for sent, fordi det vil være umuligt for de pågældende at få den nødvendige attestering af deres illegale arbejde. Loven forudsætter mindst et års belastende arbejde i frihedskampen, og det skal attesteres af den pågældendes chef eller andre, som er Frihedsfonden bekendt.

Kammeraternes Hjælpefonds feriehus på Kegnæs ved Flensborg Fjord efter at det er restaureret. Billedet er taget den 17. april 1975.

Glæde over et bedre Kegnæs

Man stiler mod endnu en forbedring

Det halvårlige bestyrelsesmøde i Kammeraternes Hjælpefond afholdtes søndag den 20. april 1975 i Admiral Gjeddes Gård. Der var godt fremmøde.

Formanden bød velkommen. Der havde jævnligt været holdt møder i forretningsudvalget. Hjælpesagerne blev behandlet med omhu af Julsgaard, ligesom Holst meget flittigt og omhyggeligt har taget sig af regnskabet.

Formanden og Fosmark havde været i kirkeministeriet. Det synlige resultat er bl.a., at kirkeministeren taler i Ryvangen den 4. maj. For at skaffe variation i programmet i Ryvangen har vi i år bedt Zahles Skoles kor synge.

Det blev oplyst, at der var tegnet et ret stort antal nye abonnenter på Pigtråd.

Der er ikke udkommet noget nyt nummer af Pigtraad siden decbr. 74. Der søges et nyt forlag. Et udvalg skal arbejde videre med afviklingen med Houlby og med oprettelsen af en ny kontrakt med et nyt forlag.

Dyre karakteriserede året på Kegnæs som godt og fredeligt. Der er megen

glæde over forbedringerne. Til at arbejde videre med en evt. forsættelse af forbedringerne valgtes et udvalg, bestående af Dyre, Fosmark og Holst. Der tænkes især på, at 1. sal trænger til forbedringer.

Lembcke foreslog faktisk, at vi skulle gå i samarbejde med de 6 tidligere fanger, der har indrettet Nors Hovedgård ved Thisted til et feriehus.

Bestyrelsen vil forholde sig afventende. Der blev udtalt mange anerkendende ord om den måde, hvorpå Holst havde opstillet regnskabet. Man fandt det overskueligt og letforståeligt.

Mødet sluttede med en lille servering. Hver deltager kunne møde med ledsager. Deltagerne betalte selv.

I samværet deltog bl.a. fru Lisbeth Steen Hansen.

Samværet var meget festligt.

18.45 var vi i Helligåndskirken. Arrangementerne i kirken, ved monumentet og til sidst i Helligåndssalen var mere end vellykkede.

Det hele var seriøst og festligt. Tilslutningen var overvældende. *F-k.*

Politiassistent Julsgaard: Der er tale om en enorm forbedring.

Red. Fosmark: Belægningen strækker sig fra 22/3 til incl. juleugen, ialt 33 uger.

Der førtes en forhandling om BETA-LINGSSPØRGSMÅLET, men der var overvejende stemning for at opretholde særpræget, der bl. a. understreges af, at beboerne får feriehjemmet ganske gratis. Man vil dog i fremtiden i breve ang. Kegnæs vedlægge en seddel med oplysning om fondens gironummer. Det kan nævnes, at udgifterne til el-varme er steget meget voldsomt.

Til at forhandle om Pigtråds fremtid nedsættes et udvalg. Det kom til at bestå af formanden, kassereren og redaktøren. Næste møde i bestyrelsen holdes på Kegnæs mandag den 26. april.

Kampen i KZ-lejren

Filminstruktøren Klaus Ulrich og Olrik Breckhoff har samlet en del materiale fra den modstandskamp, der blev udkæmpet i koncentrationslejren i Buchenwald i Tyskland. Dokumenterne er blevet bevaret fordi en gruppe havde sikret sig dem inden de tyske SS-officerer kunne nå at ødelægge dem. Da amerikanerne nåede frem til koncentrationslejren den 11. april 1945, var det hele derfor i god behold. Filmen »Buchenwald« er en fantastisk dokumentarfilm, som viser, hvad der virkelig skete under SS-officerernes nedslagtning af fangerne.

Filmen vises i tysk TV I den 7. april om aftenen kl. 21.45.

SS-gave

Düsseldorf: En angrende SS-officer, der efter den anden verdenskrig flygtede til Sydamerika, har testamenteret alle sine efterladenskaber til israelske velgørende organisationer.

I testamentet forklarede den tidligere kaptajn i det nazistiske SS-korps, Werner Sellmann, der for nylig døde i Buenos Aires, at han ønskede at gøre afbigt for de lidelser, han og hans folk havde tilføjet jøderne i årene fra 1933 til 1945.

Det vides ikke, om de velgørende organisationer vil modtage den testamentariske gave, der siges at være meget betydelig. (RB-Reuter).

Sæsonen i feriehjemmet er stærkt udvidet

Efterårs-bestyrelsesmødet afholdtes lørdag den 27. sept. 1975 på fondens hjemsted, som ifølge fundatsen er formanden adresse.

Vi samledes kl. 12.30 på Kongstedgården ved Dianalund. Nogle kom før tiden, og man fik tid til at se og beundre Kongstedgården. Den havde tydeligvis fået en ansigtsløftning, da de nye folk trådte til.

Formanden, general Fl. B. Larsen, bød velkommen, og der blev oplæst hilsener til mødet fra de medlemmer, der var forhindret i at være til stede. Fmd. var særdeles tilfreds med forløbet af arrangementerne den 20. april ved Helligåndskirken og den 4. maj i Ryvangen. At der blev holdt tale i Ryvangen, skyldtes jo udelukkende 30-året, og ellers måtte det fremover være stedet, blomsterne, lysene, sangen og musikken, der præger 4. maj-dagen i Ryvangen.

BELÆGNINGEN PÅ KEGNÆS havde været særdeles god, og han takkede Bernadottefonden for hjælpen til gennemførelsen af moderniseringen af stueetagen.

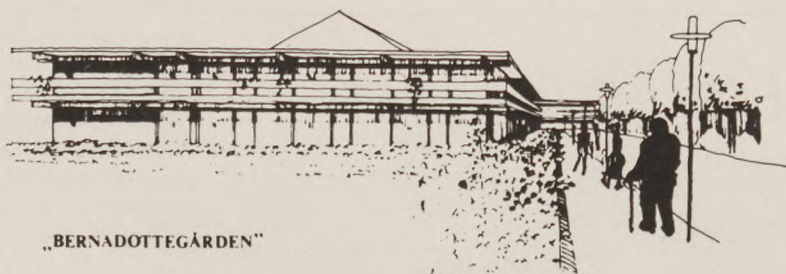
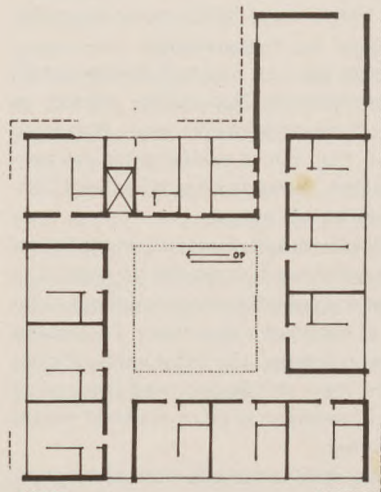
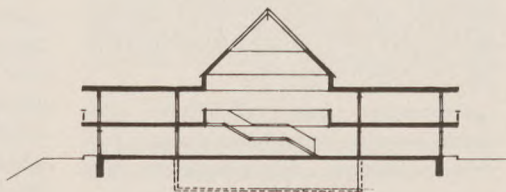
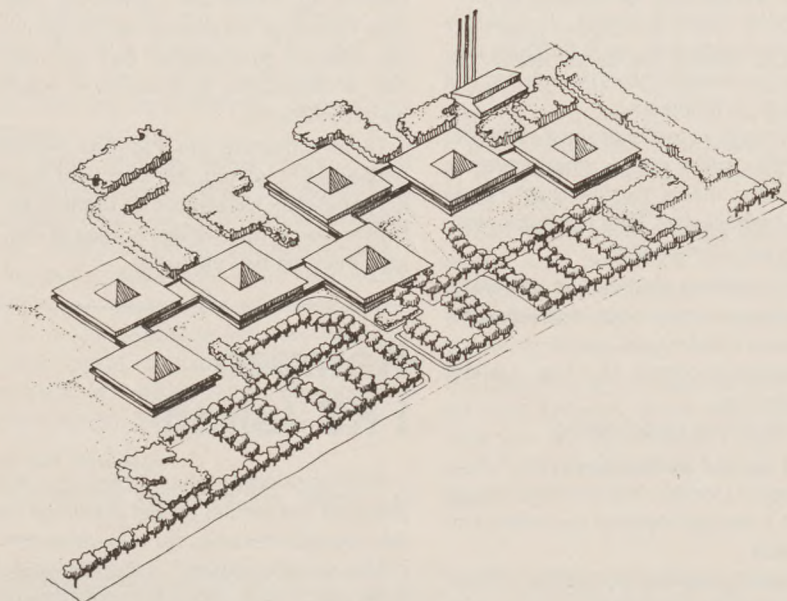
Bankfuldmægtig Olav Holst fremlagde det reviderede regnskab. Den særlige gave på 5000 kr. reserveres til særligt trængende, evt. til rejsehjælp til familier, der må bruge toget for at komme til Kegnæs.

Direktør Mogens Dyre gav en beskrivelse af forbedringerne på Kegnæs. Vi er kommet et skridt videre, sagde han. Næste skridt må være at give 1. salen en ansigtsløftning. Toilettrummet bør indrettes til samme standard som i et hjem, ligeledes trænger nogle madrasser til udskiftning.

Provst Poul Riis: Sæsonen er åbenbart stærkt udvidet.

Arkitekterne Børge Andresens og Henning Theisens projekt til Bernadottegården

„BERNADOTTEGÅRDEN“

1 På flyverbilledet ses det såkaldte Roskilde II-projekt til Bernadottegården.

I det færdige byggeri vil kun de 4 »blokke« til højre i billedet komme til udførelse, de 3 til venstre vil blive erstattet af beskyttede boliger, som det har været Sammenslutningen af fangeforeningen så magtpåliggende at få bygget, og som Roskilde kommune har besluttet at opføre som Bernadottegårdens 2. etape.

Den midterste blok rummer dagcentret med det store cafeteria, terapirum og kontorer, samt fælles køkken for hele anlægget.

Varmecentralen med tre skorstene ses øverst, de smukke parkeringsområder, omgivet af træer, nederst på tegningen.

Ovenstående tværsnit og plan viser ideen med »boligblokkene«, hvorved Bernadottegården i Roskilde deles i 3 mindre »hjem«, hvert rummende ca. 20 boliger i to etager.

Fra gulvet i stueetagen fører en trappe til boligerne i 1. sal, som vender ud mod en omløbende balkon, mens boligerne i stueetagen har direkte adgang fra atriets gulv.

I 1. sal er der udvendigt omløbende altaner, i stueetagen har boligerne hver sin lille have udenfor døren til det fri.

Planen (med nord opad) viser boligerne liggende 3 og 3 i fløje mod øst, syd og vest, samt nordfløjen, hvor elevator, service- og personale rum er anbragt. Planen

viser ligeledes adgange til det fri mellem fløjene, samt passage via en mellembygning til den næste blok. Fra mellembygningerne er der ligeledes udgange, hvorved institutionen får mange ud- og indgangsveje for beboerne.

Af planen vil ses, at hver bolig består af stue, kammer og toilet.

Perspektivbilledet viser en facade med tre boliger, og til venstre gavlfod af en sideløjt.

De færdige bygninger vil få et kraftigere lodret relief, da facaderne vil blive opdelt med store murede piller, som bærer altanerne og det store tagudhæng. Ovenover skimtes det pyramideformede glastag over atriet.

Bernadottegården i Roskilde

Den gode samarbejdsvilje får arbejdet til at skride efter planerne, så indvielsen kan ske den 29. august 1976.

Juni 1975: Boligblok nr. 1 under opmuring, set fra syd-øst.

Ved ethvert årsskifte er det kotume at gøre status, og det har vi også gjort vedr. »Bernadottegården i Roskilde«. Her har I resultatet, som sikkert vil interessere jer.

I har jo alle hørt en hel del om »Bernadottegårdene«, og desværre meget negativt, så derfor er det med glæde, vi nu kan informere jer om arbejdet i Roskilde.

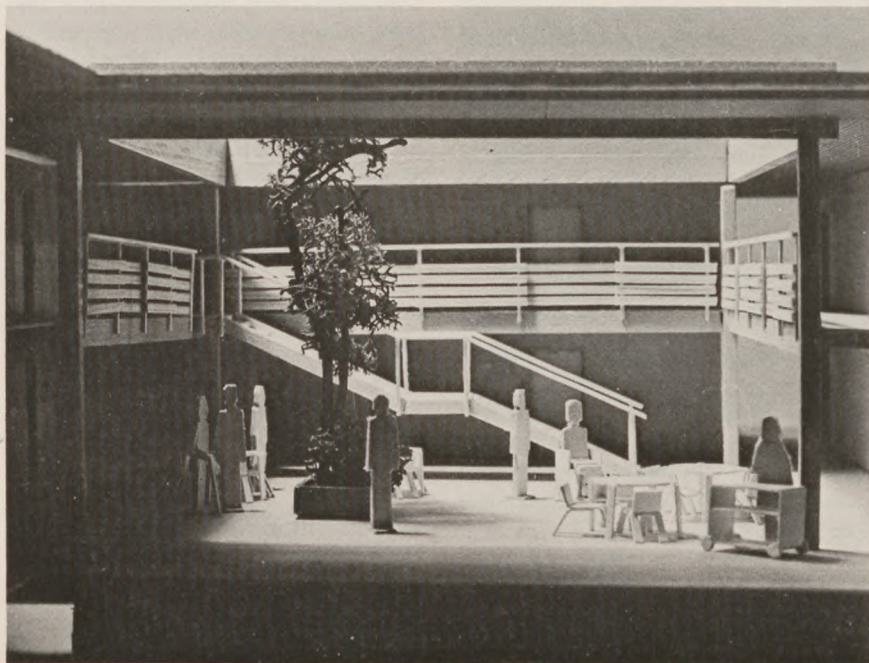
Som I sikkert erindrer, nedlagde vi grundstenen med det tilhørende grund-

stensdokument d. 5. maj 1975, og på dette tidspunkt var vi færdige med alt betonarbejde i jorden, bortset fra betondæk over kælderens på dagcentret, men de tre boligblokke var færdigstøbt til terræn, og alt kloakarbejde, samt en del af vejarbejdet, var udført.

Dette var i sig selv en meget fin præstation af vor betonentreprenør i betragtning af, at udgravningsarbejdet blev startet d. 3. jan. 1975. I april måned blev der afholdt licitation over alle de resterende entrepriser, som omfatter et så anseeligt byggeri, og arbejdet på byggepladsen er derefter skredet planmæssigt frem under Roskilde Boligselskabs kyndige ledelse.

Byggemøde hver tirsdag

Hver tirsdag er der byggemøde på pladsen med deltagelse af byggeledelsen,

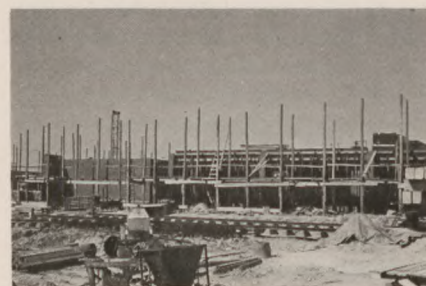

Ovenstående foto er taget af en model, som arkitekterne har udført, og viser atrieerne i bygningerne, når de er færdige. Trappen i baggrunden bliver i øjeblikket monteret i bygningerne nr. I - II - III.

Nov. 1975: Tagkonstruktion på boligblok nr. 1 er færdigstøbt og midlertidigt afdækket, så de indvendige arbejder kan fortsætte. I jan. md. påbegyndes pålægningen af pyramidernes glasoverdækninger.

samt alle teknikere og entreprenører, og på disse møder tilrettelægges den kommende uges arbejde og det indbyrdes samarbejde de enkelte entreprenører

Aug. 1975: Opmuringen af boligblok nr. 2 er næsten afsluttet, og man er ved at opstille forskalling til støbning af tagkonstruktionerne.

imellem, alt i henhold til den forud fastlagte tidsplan.

2 uger forud for tidsplanen

Vi kan i dag konstatere, at vi er ca. 2 uger længere fremme end tidsplanen forudsætter, og det skrider godt frem med alle arbejder, takket være den gode samarbejdsvilje som præger de deltagende entreprenørfirmaer og deres stab af medarbejdere.

Rejsegilde i november

Den 6. november 1975 afholdt vi det traditionelle rejsegilde med deltagelse af samtlige i byggeriet implicerede parter, samt bestyrelsen og byggeudvalget, hvis medlemmer ved deres interesse og forarbejde på mange møder har gjort det muligt at holde byggerytmen konstant.

Trods det kølige vejr blev det en festdag, ikke mindst takket være lun skildpadde og tempererede »stilladsbajere«. Det var spændende at se den første boligblok færdig i fuld højde med spærkonstruktionen over atriet.

I skrivende stund er man ved at støbe spærkonstruktionen over den sidste bygning, bygning IV, som skal indeholde dagcenteret og kafeteriet med tilhørende birum, og hvis alt går vel fremover, skulle vi være klar til indvielse af plejehjemmet som planlagt i august måned.

Børge Andresen

Rejsegilde i Roskilde

Den 6. november blev der holdt et festligt rejsegilde. Til stede var Bernadottegårds bestyrelse og byggeudvalgets medlemmer sammen med Roskildes borgmester, fru Grethe Munk, repræsentanter for byggefirmaerne, for Roskilde Boligselskab, arkitekterne og selvfølgelig alle arbejderne.

Hvis gode ønsker kan gøre det, er det helt sikkert, at der ikke kan blive noget bedre plejehjem. I hvert fald blev der holdt mange taler med gode ønsker og råbt mange hurra-råb for disse ønsker.

Borgmester Grethe Munk sagde, at det bliver Danmarks mest moderne og avancerede plejehjem, som man forventer sig meget af, og hun var på byens vegne glad for, at man var gået i samarbejde med Fangesammenslutningen.

Der var meget ros til arkitekterne, som med deres fremsynethed havde bidraget til skabelsen af et virkeligt hyggeligt miljø uden institutionspræg og gjort det til et spændende og indbydende sted at være.

Arne Hedegaard.

Grundstensnedlæggelse i Roskilde

Plejehjem skabes med 56 værelser.

En snes ex-fanger vil få fortrinsret til placering

Den 5. maj 1975 nedlagdes grundstenen til Bernadottegården på Ibsgårdens jorder ved Himmelev. I det smukke majvejr havde mange mennesker fundet vej til højtideligheden.

En lang række indbudte gæster med prins Georg i spidsen var til stede. Blandt de indbudte sås socialminister Eva Gredal, den svenske ambassadør H. de Besche med frue, formanden for det norske Krigsinvalidforbund Axel Middleton, amtmand M. J. Clausen, repræsentanter fra fange- og modstandsorganisationer, Frihedsfonden, Roskilde by- og amtsråd samt talrige borgere, naboer til byggeriet samt børnehavebørn ikke at forglemme.

Der var rejst flag fra sognevejen til byggepladsen, hvor der var opstillet en faneborg fra bl.a. fangeforeningerne, ungdomsorganisationerne m.fl. Roskilde-gården deltog med klingende spil og flunkende nye uniformer.

Også svensk deltagelse

Fondens protektrice dronning Ingrid havde meldt afbud på grund af sygdom. Men repræsenteredes ved prins Georg. Grevinde Estelle Bernadotte af Wisborg havde ligeledes meldt afbud på grund af ophold i Sydfrankrig. Men begge havde givet udtryk for deres store interesse for byggeriet og ytre ønske om besigtigelse ved senere lejlighed. Et stort antal af transportfolkene fra Sverige og Danmark var også til stede.

Formanden for byggeudvalget generalkonsul Frands Fridberg bød den store forsamling velkommen og fortalte i store træk om byggeriets første etape. Bernadottegården kommer til at bestå af tre blokke med 56 plejeværelser, hvoraf de 8 til ægtepar, samt et dagcenter med plads til 100.

Søgt at gå nye veje

Fridberg udtalte: - Vi har forsøgt at gå nye veje, og vi håber, at patienterne fra Roskilde såvel som vore kammerater vil få en god tid her. Bernadottegården er skabt i et forbilledligt godt samarbejde specielt med Roskilde kommune. Den 29. august næste år håber vi at kunne byde de første

beboere i Bernadottegården velkommen.

Derefter murede prins Georg i dronning Ingrid's navn den første grundsten. - Jeg ønsker en lys fremtid for denne institution udtalte prinsen.

Grundsten nr. 2 blev muret af Roskildes borgmester Grete Munk, der sagde, at nu på 30 årsdagen for befrielsen nedlægger vi grundstenene og håber, at Bernadottegården bliver en ideel ramme om patienternes tilværelse.

Vi står i dyb taknemmeligheds-gæld til mange

Formanden for den selvejende institution Bernadottegården i Roskildes bestyrelse, E. Jakob Jensen, der også er kasserer i Landsforeningen af KZ-fanger fra Neuen-gamme, murede grundsten nr. 3 og udtalte bl.a.:

- Navnet Bernadotte har for alle gamle fanger en ganske særlig klang. Og vi takker greve Folke Bernadottes familie for, at vi har fået lov til at knytte navnet Bernadotte til det hus, vi er ved at bygge her.

- Når vi taler om Bernadotteaktionen, tænker vi på hele det store apparat, der blev sat i sving i krigens sidste tid for at redde tusinder af menneskeliv fra de tyske koncentrationslejre - først de norske og danske fanger - og siden mange andre.

- Vi står i dyb taknemmelighedsgæld til alle de mange, der på forskellig vis gjorde en indsats i denne redningsaktion. Først og fremmest Røde Kors både i Sverige og Danmark. Men også Civilforsvaret, Jyllandskorpset, DKB, de mange vognmænd og chauffører.

- Vi kom hjem med de Hvide Busser, og for de af os, der var raske nok til at fatte det, var turen op gennem Sønderjylland et sandt triumftog.

- Efter en mild internering i Sverige eller i Danmark, kom vi så efter kapitulationen tilbage til hjem og familie og skulle til at genoptage vor daglige dont. Og så sagde man til os - så sagde det officielle Danmark til sine ulydige sønner:

- I skal ikke blive glemt!

De ord tager jeg frem gang imellem, støver dem af, kigger på dem - de er så kønne og så gode at have!

Bernadottegården i Hadsund

Grundstensnedlæggelsen d.
29-8-1975

Dagen oprandt med strålende sol fra morgenstunden. Allerede kl. halvni om morgenen var der forsamlet en større skare ved Hvidsten Kro, hvor Gestapofangerne fra Århus lagde en krans ved stenen for familien Fiil, og forsamlingen sang: Altid frejdig, når du går.

Ved ankomsten til Hadsund kl. 9 var pladsen foran rådhuset fyldt med mennesker. Mange havde rejst langt, idet der var deltagelse af Bernadotte-Dezasjementet fra Sverige, ligesom der var nordmænd til stede. Borgmester Tage Jespersen holdt en velkomsttale fra rådhusets trappe. Alle gik derpå til Bernadottegårdens byggeplads, og det svenske og det danske flag blev hest med en ung hjemmeværnsmand og en tidl. KZ-fange ved hver flagstang.

Kransenedlægninger

Der er i Hadsund tradition for, at hjemmeværnet på mærkedagene 5. maj og 29. august lægger krans på de faldnes grave. Det samme gentog sig i år blot med den forskel, at antallet af deltagere var mange gange større end sædvanlig, idet alle de fremmødte fulgte med først til Ouve Kirkegård, hvor hele besætningen fra en engelsk bombemaskine ligger begravet, dernæst til Hadsund Kirkegård, hvor der ligger flere modstandsfolk, og til slut ude på Als Odde, hvor tyskerne fra det store fæstningsanlæg skød den danske lods den 6. maj 1945. Det var - bortset fra Norge - det sidste sted i Europa, tyskerne kapitulerede.

Petersen fra Hadsund fortalte ud fra sit personlige kendskab om de enkelte og deres indsats i modstandskampen.

Om middagen var Hadsund by vært ved en frokost på restaurant Skoven for Prins Georg, fru Estelle Ekstrand samt en del indbudte gæster og bestyrelsen. Derefter gik alle til byggepladsen.

Grundstensnedlæggelsen fik et smukt og værdigt forløb. Over to tusinde mennesker var samlede, da dronning Ingrid ankom, og Hadsunds dygtige skoleorkestere spillede.

Borgmester Tage Jespersen bød velkommen og udtalte bl.a. byrådets glæde over, at byggeriet skred frem. Han takkede Bernadottegårdens bestyrelse for aldrig at have svigtet i den sag, hvis formål er at være med til at lindre den smerte, der

blev påført så mange under anden verdenskrig. Han sluttede med at udbringe et nifoldigt leve for dronning Ingrid.

Ex-fangerne vil blive vel modtaget

På institutionens vegne takkede folketingsmand Poul Mortensen, Bernadottegårdens formand, protektrisen, dronning Ingrid, for hendes fremmøde.

Poul Mortensen fortalte om projektet og tilføjede bl.a.: Fra kommunens og dens beboeres side vil der stå en særlig respekt om de beboere, der er tidl. fanger; de vil blive vel modtaget, når de kommer. Og: I dyb respekt og taknemmelighed for grev Folke Bernadottes indsats lægger man i dette øjeblik en krans på hans grav i Sverige, og jeg vil hermed udtale et: Æret være hans minde.

Dronningen lagde den første grundsten med ordene:

Vore tanker går tilbage til den hårde og strenge tid. Den var også stor, fordi sammenholdet og troen og håbet på fremtiden var stærk. Jeg ønsker Bernadottegården en harmonisk, lys og lykkelig fremtid.

Fru Estelle Ekstrand lagde den anden grundsten, idet hun bevæget takkede de danske, der værner om grev Folke Bernadottes minde.

Advokat Jørgen Svenstrup, tidligere fange, udtalte, da han lagde den 3. grundsten, håbet om, at Bernadottegården må blive til gavn og glæde for de tidl. KZ-fanger, som trænger til pleje og omsorg.

Derefter sang forsamlingen den danske og den svenske kongesang, og ceremonien var slut.

Ved den påfølgende reception på rådhuset for de indbudte gæster havde et svensk spillemandsorkester taget opstilling på rådhustrappen.

Efter en lille times hyggeligt og uformelt samvær, hvor alle skrev sig i gæstebogen, tog dronning Ingrid og fru Estelle Ekstrand afsked.

Håb og gode ønsker

Dagen sluttede på Hjemmeværnsgården, hvor der blev serveret middag til ca. 200. Rækken af talere var så lang, at det vil føre for vidt at referere, men kan håb og

gode ønsker gøre det, venter der Bernadottegården en lykkelig fremtid.

Aftenen fik et smukt forløb, og i dagens anledning blev der sat svensk kolorit på festen, idet spillemandene fra Alingsås spillede såvel under middagen som bag efter til dans. Per Madsen, Risskov

Madame Estelle Bernadotte Ekstrand nedlagde den anden grundsten.

Folke Bernadottes søn, Bertil, der deltog i højtidelighederne i Hadsund, har sendt denne hilsen til Landsforeningen af Gestapofanger:

Käre Herr Huulgaard!

På vägnar av min Mor och bror ber jag att till Er själv och alla de som Ni företrätt få framföra familjens hjärtliga tack för den vackra krans och den trofasta minnesgodhet med vilken Ni nyligen hyllat min Fars minne.

Det är naturligtvis mycket roligt för oss att därmed känna att trots den långa tid som föflutit sedan hans bortgång, man ännu inte bara minns honom utan att man gör sig besvär att hugfästa ett bevis häröver på hans grav.

Jag ber Er därför särskilt varmt framföra till Landsföreningens alla medlemmar vår tacksamhet för den omsorg och det bevis på att min Fars minne hos Er hålls levande, som Ni återigen visat.

Med vänlig hälsning

Greve Bertil Bernadotte

Runde dage

Neuengamme-foreningen

Januar

Holger Valsted, Ndr. Ringvej 1, 2600 Glostrup, Neuengamme 51.459, 60 år 14/1.
Sv. A. E. Magnussen, Ellevej 22, 2970 Hørsholm, Neuengamme 68.007, 70 år 15/1.

Februar

Oscar Hefty Jensen, Hillerødgade 40, 2200 Kbh. N., Neuengamme 60.912, 70 år 2/2.
E. Klarskov Jørgensen, Valløvej 25, 2700 Brønshøj, Neuengamme 68.004, 60 år 12/2.
Christian Møller Rosensten, Tulipanvej 3, 6500 Vojens, Neuengamme 68324, 60 år 27/2.

Marts

Regnar Kjemtrup, Sorgenfrigade 1, 2200 Kbh. N., Neuengamme 51.883, 60 år 4/3.
N. Gantzel Christensen, Holmevej 16, 6760 Ribe, Neuengamme 50.455, 60 år 5/3.
N. B. Gerlach, Næstvedgade 43, 2100 København Ø, Neuengamme, 65 år 11/3.

April

Henry Jensen, Dorphsallé 54, 2630 Tåstrup, Neuengamme 68.334, 60 år 4/4.
Elvig Pedersen, Østergade 19, 9560 Hadsund, Neuengamme 69.514, 60 år 21/4.
Einar Kr. Pedersen, Søndermosevej 4, 6330 Padborg, Neuengamme 54.477, 65 år 22/4.
Verner Wincentzen, Dannersvej 15, 6000 Kolding, Neuengamme 51.455, 60 år 26/4.
L. G. Damgaard, Abildgårdsvej 102, 2830 Virum, Neuengamme 67.070, 65 år 26/4.

Maj

Johs. Loft, D. la Mezasvej 18, 8000 Århus C., Neuengamme 67.004, 75 år 28/5.

Juni

Børge Lauersen, Nytoften 5, 3550 Slangerup, Neuengamme, 60 år 11/6.

Juli

Max Nielsen, Randersgade 63, 2100 København Ø., Neuengamme, 60 år 10/7.
Børge Dahl, Nørremarksvej 6, 2650 Hvidovre, Neuengamme, 65 år 15/7.
Bernt Johannesen, Kongshvilevej 20, 2800 Lyngby, Neuengamme 68.405, 50 år

27/7. Næstformand i Neuengamme-foreningen og kasserer i Fangesammenslutningen.

Gestapofangerne

Januar

Svend Aage Drejer Andersen, Frejasvej, Randers, 60 år, 16/1.
Anna Østergaard, Bakken 10, Nors Thisted, 50 år 18/1.

Marts

Arne Petersen, Torvestræde 2, 2., Næstved, 50 år 5/3.
Alf Ebbe Olstrup, Granvej 21, Annisse, Helsingø, 65 år 17/3.
Især kendt som skildrer af Shellhusets skæbne under okkupationen.
K. G. Jensen, Pr. Christiansgade 11, Randers, 75 år 21/3.

April

Helge Brinch Nielsen, CF.-stationen, Ølsted, 60 år 2/4.
Rasmus M. Pedersen, Årbygade 14, Kallundborg, 75 år 5/4.
Poul Aage Larsen, Forhåbningsholmsallé 28,4., V., 65 år 14/4.
E. Arboe Rasmussen, Mågevej 18, Solrød Str., 75 år 18/4.
Svend Erik Svendsen, Askovhus, Tapernøje, 60 år 21/4.
Vagn Fynbo, Vammen, Viborg, 65 år 22/4.
Det er den kendte bogforlægger.

Maj

Jeanne Marie Naumann, Bakkedraget 58, Fredensborg, 85 år, 6/5.
Edmund Nielsen, Ved Bellahøj 23 A, 8.th., Brønshøj, 60 år 12/5.
Erik Nistrup Madsen, Sønderø Park 2, Værløse, 50 år 23/5.
Johannes Loft, de Mezasvej 18, Århus, 75 år 28/5.
Har siden fondens start - omtrent - været medlem af bestyrelsen for Kammeraternes Hjælpefond.

Juni

Frederik V. Berentsen, Kalbyrisvej 133, Næstved, 70 år 3/6.
Amy Gyldholm Rohde, Fiskehuset »Damsø«, Vanløse, 60 år 17/6.

Juli

Viggo Aidt, Tredlenæsvej 251, Fredericia, 75 år 12/7.
Gennem en årrække skoleinspektør i Fredericia.

Ebba Larsen, Kastrupvej 306, 1., Kastrup, 65 år 23/7.

Erling Bundgaard Pedersen, Filippavej 19, Højbjerg, 60 år 25/7.

Eskild Hansen, Fredensvej 42, Fakse La-deplads, 65 år 29/7.

Hannover-Stöcken - Gruppen

April

Verner Christensen, (54.603), Kalmargade 60, 8200 Århus N., 60 år 29/4.

September

Knud Madsen, (54.585) Søndergade 28, 8700 Horsens, 60 år 5/9.

Dachau-klubben

Jørgen S. H. Hansen, Nordre Fasanvej 82,3., Kbh. F., 142.586, fylder 60 år 19/1.

Kaj Amstrup, Højbovænget 42, 3500 Værløse, 141.544, fylder 65 år 17/3.

P. E. Mahler, »Siesta«, Fåborgvej, 5631 Ebberup, 141.666, fylder 70 år 2/3.

Poul Aage Larsen, Gl. Kongevej 47 A, 1610 Kbh. V., 141.657, fylder 65 år 14/4.

Sigvald Olsen, Strandstien, Skippinge, Hestehave, 4720 Præstø, 141.716, fylder 75 år 13/4.

Arne Lohmann, Pilegaarden, 3400 Hille-rød, 141.645, fylder 50 år 5/7.

Frithiof Werner Hansen, Kærparken 35, 2800 Lyngby, 142.584, fylder 60 år 2/9.

Sachsenhausen-foreningen

Rasmus Bagge, Færøgade 5, 1., 5000 Odense, 74.302 - 21/12/43, 60 år, 31/3.

Hans Eskildsen, Nansensgade 22, 1., 5000 Odense, 73.102 - 25/11/42, 60 år, 14/4.

Peder Holm, Gefionsvej 4, 6700 Esbjerg, 75.108 - 21/1/44, 60 år, 4/5.

Jacob Jensen, Priorens-gade 35, 5600 Få-borg, 115.358 - 7/11/44, 65 år, 8/5.

Verner Knudsen, Roesskovvej 113, 5200 Odense, V-74.301 - 21/12/43, 65 år, 8/6.

August Okholm, Stuckenbergs-gade 4, 6700 Esbjerg, 75.150 - 21/1/44, 70 år, 22/6.

Aage Hartmann Nielsen, Nyborg-gade 30, 3., 2100 København Ø., 75.144 - 21/1/44, 75 år, 11/8.

Kai Wadsbach Petersen, Guldbergshave 29, 2200 København N., 75.096 60 år 16/9.

Anders Grumløse, H. Ibsensvej 28, 1813 København V., 115.361 - 7/11/44, 75 år 19/9. Neuengamme 79.671.

Evald Lægteskov, Åsumvej 128, 2., 5240 Vollsmose - 73.101 - 25/11/42, 60 år, 6/10.
H. Blok Hansen, Åsumvej 118 bl, 5240 Vollsmose - 74.300 - 21/12/43, 65 år, 26/11.

Arnold Mathiasen, Cort Adellersgade 19, 9000 Aalborg, 75.095 - 21/1/44, 70 år, 2/12.

Der er anført fangenummer i Sachsenhausen, ankomstdag til lejren, fødselsår og dato.

80 år

Peter Lassen, tidligere Vibevej 42, st. tv., 2400 København NV., bor nu Oldermandsvej 31, 2. th., 2400 København NV. Han blev arresteret i Randers den 10.10.44. Han sad i Århus i 3 uger og i Frøslev i 6 ½ måned. Han fylder 80 år den 1/3.

GAVER

Ønsker De (du) at give en gave til Kammeraternes Hjælpefond, kan man lettest bruge giro 5 30 58, Bengtasjevej 6, 2900 Hellerup.

HVORDAN BLIVER MAN ABONNENT?

Ønsker De (du) at blive abonnent på bladet Pigtraad, sker det lettest ved at indbetale 30 kr. (for et år) til giro 1 00 07 80, Bengtasjevej 6, 2900 Hellerup.

Tidligere fanger bliver medlemmer af fonden. Andre bliver abonnenter på bladet, men årsbeløbet er det samme.

Efterlysning

For ca. 2-3 år siden, kom jeg i besiddelse af en skildring af jernbanesabotage i Jylland, skrevet af Anders Peter Husted Andersen, Horsens.

I hæftet var indklæbet avisudklip vedr. sabotage, ligiminationskort og lignende.

Hæftet blev udlånt til rejsning af sag i sikringsstyrelsen, eller til en eller anden, der har arbejdet med sagen og nu kommer i tanker om bogens tilstedeværelse.

Bogen eller hæftet har været vidt omkring bl.a. i Amerika, en lang række modstandsfolk har skrevet deres navne bag i bogen.

Det er klart, at denne bog har stor affektionsværdi for familien og særdeles Husted Andersens enke og børn.

Oplysning til Stenn Lykkeberg, Højgård Åle, tlf. (05) 05 67 63 12, eller Alfred Bertelsen, tlf. (06) 16 63 18.

Mindelunden i Ryvangen runder de 25

På 4-maj-dagen havde Kammeraternes Hjælpefond nu tændt lys på gravene i lige så mange år

Kirkeminister Jens Peder Hansen er den eneste, der hidtil har talt i Ryvangen den 4. maj om aftenen.

Søndag den 4. maj arrangerede Kammeraternes Hjælpefond i samarbejde med Landsforeningen af Erhvervshæmmede fra Frihedskampen en højtidelighed i Mindelunden i Ryvangen.

Kl. 10 om formiddagen lagde piger og drenge fra Bispebjerg Skole blomster på hver enkelt grav samt ved mindepladerne under Pergolaen. Desuden ved peletonerne. Kl. 19 tændtes lysene på gravene og projektøren på monumentet. Blæserorkestret Concord spillede. Dirigent Willem Rasmussen. Zahles Skoles kor sang, dirigent Minna Hess-Thaysen. Kl. 19.30 talte kirkeminister Jørgen Peder Hansen. Efter ministerens tale spillede Concord igen og koret sang en ny afdeling.

Der var åbent til peletonerne, og mens man sidste år måtte balancere et stykke af vejen på vaklende brædder, fik man i år lejlighed til at indvi en ny sti. Den vil være med til at bringe den 5 tønder land store park ved siden af Mindelunden i forbindelse med det oprindelige areal.

Politiet tillod parkering på Tuborgvej udenfor Mindelunden.

LØVRIGT er det værd at notere sig, at det i år ikke blot er 30-års-dagen for befrielsen, men det er desuden 25-års-dagen for indvielsen af Ryvangen som Mindelund. Så vidt jeg hidtil har kunnet iagttage det, er Ryvangen noget enestående. Der er næppe noget andet land, der har formået at skabe en mindelund, om hvilken man kan sige, at den repræsenterer hele nationen. Det er sket på en smuk og værdig måde, repræsenterende den bedste form for dansk beskedenhed.

★

SELVE INDVIELSESDAGEN den 5. maj 1950 markerede Mindelundens færdiggørelse. Nogle dage før var Axel Poulsens monument ført på plads. Det har siden været det samlende midtpunkt, og foran dette har regenter, konger og dronninger fra overordentlig mange lande blottet deres hoveder. Orkestre har spillet seriøs musik, blomster har tolket ærbødige hilsener, og millioner har gennem de nu 25 år i stilhed ladet deres tanker gå tilbage i taknemlighed mod dem, der ofrede deres liv i kampen for vort land. Mange har blomstret med. Ofte huskes de enkelte grave, mens foreninger og fremmede landes udsendinge gerne lægger blomsterne ved fællesmonumentet.

Ryvangen kan så absolut glæde sig over kongehusets bevågenhed. Således var både Kong Frederik og Dronning Ingrid til stede ved indvielsen i 1950.

Statsministeren holdt indvielsestalen. Det var dengang Hans Hedtoft. Mest gribende forekom dog nok Vibeke Maltche-Bruuns tale. Alle, der var til stede, kendte jo Kims enestående breve fra fængslet, og alle beundrede nu en tapper mor, der i ordets dybeste forstand talte gribende.

★

I PROFESSOR Gottlobs oprindelige forslag til Mindelunden var indbefattet opførelsen af en mindehal, i hvilken der kunne anbringes nærmere oplysninger om alle, der var begravet i Mindelunden.

FORENINGERNE

Mindehallen var tænkt anbragt ved Mindelundens østlige grænse og forbundet med indgangspartiet ved en pergola. Denne plan lod sig dog ikke realisere, men i stedet blev det besluttet at opføre en mur med en overdækket pergola fra indgangsportalen og langs Mindelundens østgrænse.

Det blev herved samtidig muligt at imødekomme et siden befrielsen fremsat ønske om, at der i Mindelunden kunne opsættes mindeplader for alle dem, som er faldet som offer for frihedskampen, men hvis grave det ikke lykkedes at finde.

Disse frihedskæmperes nærmeste pårørende måtte have et rimeligt krav på, at der også for dem skabtes et sted, hvor de kunne mindes deres døde.

Og da det måtte erkendes, at Mindelunden var det naturlige sted herfor, blev det bestemt, at der på muren, som danner bagvæggen i pergolaen, skulle opsættes mindeplader for hvert enkelt offer.

Man vidste, at det drejede sig om 151, og det blev derfor vedtaget, at alle mindeplader skulle have samme størrelse som gravstenene i gravfelterne.

Inskriptionerne er en opfyldelse af de efterladtes ønsker.

★

4-MAJ-DAGEN i Ryvangen har gennem de 25 år så absolut været den højtidelighed, der på den dag samler flest mennesker. Man kan færdes ganske frit, komme og gå som man vil, men det er så tydeligt, at mange tusinde yngre og ældre gribes af stedets egen atmosfære, og som mørket sænker sig over stedet, gør lysene på gravene sig mere og mere gældende og fremhæver yderligere stedets skønhed.

Gennem alle de 25 år har der været tændt lys på gravene, men gennem de sidste 15 år har der desuden været musik og sang- og blomster på alle gravene, for så bliver ingen glemt. Der er ialt 288 grave og mindesten.

★

MEN DET er første gang i de 25 år, at der holdtes tale på 4-maj-dagen. Det skete for at understrege den særlige dag, og det synes meget velbegrundet, at det netop var kirkeministeren, der førte ordet, idet Ryvangen er Danmarks eneste statskirkegård og således sorterer under kirkeministeriet.

Kirkeministeren sluttede sin gribende tale med at sige:

De døde her om os i aften gav sig hen til generationerne fremover og efter dem og for øjeblikkets krav gav de det dyreste, de ejede - livet - en kort formel, men alt for den enkelte. Det er unægteligt også en kendsgerning i dette tunge alvorsfulde drama herude, hvor den enkelte gav sig hen for de mange: Hver grav er et personligt univers, der er udsøgt for steds for helhedens skyld.

Morten Nielsen, selv død i krigen, skriver:

—*Det hvisker i Hjertet, besværligt og hødt:*

Du svinger for meget,

du har bragt mig for lidt.

Saa hvisker det angst: Ufuldbyrdet, forladt,

staar din Skæbne tilbage,

hvis du gaar nu i Nat.

Du skal vokse og blomstre og sætte dine Frø.

Du er endnu for ringe til at dø.

Nej, I var ikke for ringe. Måtte kun vi jeres efterkommere og kammerater, om vi tør sige så, aldrig blive for ringe til jeres offer.

Mindelunden står da nu i sin helhed som et smukt og værdigt minde om alle dem, der gav deres liv for Danmarks frihed. På monumentets sokkel har Kaj Munk skrevet disse skønne ord om dem:

Drenge, I Drenge som døde

*I tændte for Danmark i dybeste Mulm
en lysende Morgenrøde.*

Johannes Fosmark

Foreningen af politifolk fra den tidligere politivagt på Amalienborg og Sorgenfri Slot

Amalienborg-klubben

siger hjertelig tak for i år og ønsker alle medlemmer og venner af klubben et lyst og lykkeligt nytår. F. Zorn formand

Vesttysk erstatning

Vesttyskland er parat til at betale omkring 1,4 milliarder kroner til nazismens ofre - de fleste jøder, sagde den vesttyske informationsminister Klaus Bölling.

Erstatningerne vil blive udbetalt over en seksårig periode til ikke-tyske ofre for nazismen.

Vesttyskland har allerede betalt omkring 4,8 milliarder kroner til Israel, foruden erstatninger til andre lande og enkeltpersoner.

Dachau-klubben

Formand: Erik Beermann, Toldbogade 61, København K., 1253. Tlf. (01) 14 04 31.

Næstformand: Poul Nielsen, Bjernedevej 40A, 2700 Brønshøj. Tlf. (01) 74 26 35.

Kasserer: Agner Vennike, Præstelængen 19, 2400 København NV. Tlf. (01) 10 72 60. Giro 58718.

Sekretær: Hans Christiansen, Haregade 20, 1320 København K. Tlf. (01) 14 91 95.

Bestyrelsesmedlem: Otto Laugesen, Dragstrupvej 118, Ml. Jølby, 7950 Eslev, Mors.

Sachsenhausen-foreningen

Formand: Oskar Verner, Murergade 10, 2200 København N. Tlf. (01) 35 50 12.

Sekretær: Rasmus Bonde Larsen, Marievej 7, 2740 Skovlunde. Tlf. (01) 94 99 04.

Kasserer: Banke Jung-Jensen, Skalbjergervej 32, 5000 Odense.

Peter Nielsen, Haraldsgade 3, 5000 Odense.

Formand i Ålborg: Arnold Mathiassen, Cort Adelers Gade 19, 9000 Ålborg.

Formand i Esbjerg: Halvor Thomassen, Torvegade 159, 6700 Esbjerg. Tlf. (05) 12 87 83.

Formand i Odense: Evald Lægteskov, Åsumvej 128, 2., 5240 Vollsmose. Tlf. (09) 14 34 15.

Landsforeningen Erhvervshæmmede fra Frihedskampen

LANDSLEDELSEN:

FORRETNINGSUDVALG:

Landsformand: Oskar Verner, Murergade 10, 2200 København N. Tlf. (01) 35 50 12.

Næstformand: Alfred Berthelsen, Trøjborgvej 76, 8200 Århus N. Tlf. (06) 16 63 18. Richard Andersen, Gersingevej 18, 5000 Odense. Tlf. (09) 14 38 27.

Kasserer: Anna Strunge, Musvågevej 20, 8210 Århus V. Tlf. (06) 16 98 12.

Sekretær: Tage Revsgård Andersen, Bogholder Allé 77, st., 2720 Vanløse. Tlf. (01) 71 01 48.

Derudover består landsledelsen af formændene for afdelingerne:

KØBENHAVNS AFDELINGEN:

Kontor: Hulgårdsvej 110, 2400 København NV. Tlf. (01) 19 67 91.

Sociale sager: Mandage og onsdage kl. 10-15 og efter aftale.

Formand: Rs. Bonde-Larsen, Marievej 7, 2740 Skovlunde. Tlf. (01) 94 99 04.

ÅLBORG AFDELINGEN:

Formand: Johannes Poulsen, Lektorvej 31, 9000 Ålborg. Tlf. (08) 12 40 87.

ÅRHUS AFDELINGEN:

Formand: Alfred Berthelsen, Trøjborgvej 76, 8200 Århus N. Tlf. (06) 16 63 18.

ESBJERG AFDELINGEN:

Formand: Halvor Thomassen, Torvegade 159, 6700 Esbjerg. Tlf. (05) 12 87 83.

FYNS AFDELINGEN:

Formand: Alf Møller, Fauerskov, 5591 Gelsted. Tlf. (09) 49 14 35.

NORDSJÆLLANDS AFDELINGEN:

Formand: Ove Laursen, »Dyssekilde«, Ganløse, 2760 Måløv. Tlf. (03) 18 30 46.

SYDFYNS AFDELINGEN:

Formand: Louis Artell, 5892 Gudbjerg. Tlf. (09) 25 15 43.

Neuengamme-foreningen

Formand: Holger Grome, Tårnby Torv 24, 2770 Kastrup. Tlf. (01) 50 33 86.

Kasserer: E. Jakob Jensen, Fabianhus, Esrum, 3230 Græsted. Tlf. (03) 29 01 49.

Næstformand: Bernth Johannesson, Kongshvilevej 20, 2800 Lyngby. Tlf. (01) 87 02 64.

Sekretær: Niels Otto Køster, Offenbachs Vej 27, 2450 København SV. Tlf. (01) 27 24 97.

Medlemskontakt og arkiv: Alex Th. Binneballe, Elme Allé 43, 2630 Tåstrup. Tlf. (01) 99 05 52.

Store bøder til deltagere i nazi-selskab

Nibøl, 30.9.75

De ansvarlige for det berygtede Hitler-fødselsdagsselskab i Vesterland på den mondæne badeø Sild ved Sydslesvig den 20. april 1974, fik mandag bøder af en domsmandsret i Nibøl.

Den 30-årige krovært, på hvis restaurant festen havde fundet sted, fik en bøde på 4.800 kr., medens hans 34-årige bartender slap med 1700 kr. Retten accepterede ikke forsvarerens argument, at festen, som ca. 40 unge mennesker deltog i, kun havde været en harmløs spøg. Retten afsagde dom efter straffelovens paragraf om fremvisning af nazisymboler.

Generalforsamlinger

Forslag om konsulentordning

Den 11. oktober 1975 afholdt Hannover-Stöcken gruppen ordinær generalforsamling på »Bygholm« ved Horsens.

Formanden, Arnold Jensen, bød velkommen, og takkede for det pæne fremmøde. Til ordstyrer valgtes Kai Wive.

Aksel Nielsen bød velkommen til Horsens.

Formanden afgav herefter beretning, omtalte bestemmelsen fra sidste generalforsamling om at søge kontakt med gendarmerne. Han havde sammen med Aksel Nielsen og Kai Wive deltaget i et møde i Gråsten den 5. okt. 1974 og sammen med gendarmerne nedlagt blomster i det nye rådhus samme sted. Derefter besøgte man den store mindeplads i Kruså, hvor der blev lagt kranser.

Problemerne omkring opførelse af »Bernadotte-gården« i Hadsund var blevet gennemdrøftet. Spørgsmålet om en evt. hævelse af hædersgaven og lign. var altid blevet besvaret med henvisning til »de for vort land så alvorlige tider« skønt disse spørgsmål nu, efter så mange år, trænger til en regulering.

Formanden havde deltaget i »De erhvervshæmmedes landsmøde i Århus, hvor han havde foreslået oprettet en konsulentordning, der kunne træde til hjælp for de invaliderede. En norsk gæst støttede tanken, idet han fortalte om erfaringer fra en tilsvarende ordning i Norge, hvor denne fungerede til stor tilfredshed.

Efter hofchef Ebbe Munck's død var formanden blevet optaget i »Bernadottefondens« bestyrelse. Der havde været megen uro om oprettelsen af »Gården« i Hadsund, hvor der var stillet 32 beskyttede boliger i udsigt, hvilke man nu ville nedskære til 16.

Kai Wive omtalte jyske kammeraters store hjælpearbejde, og fremhævede her især Alfred Bertelsen's store arbejde. Ønskede oplysning om invaliderede indenfor vor egen gruppe.

Ove Misfeldt Sørensen motiverede en tak til formanden for det uvurderlige arbejde, han havde udrettet.

Aksel Nielsen aflagde regnskabet. Beretning og regnskab godkendtes. Alle valg var genvalg.

Til næste mødested valgtes Horsens. Peter »Bager« foreslog, at vi fremover

skulle mødes hvert år, og ikke som nu, kun hvert andet. - Dette vedtoges.

Kontingentet foresloges til kr. 10,- kvar-talet, - kr. 40,- pr. år. - Vedtoges. - Kl. 18.30 var der kammeratligt samvær. - Igen en uforglemmelig dag.

Chr. Brønnum
sekretær

De Erhvervshæmmede fra Frihedskampen

Københavns-afdelingen afholdt sin halvårige generalforsamling mandag den 27. oktober i Havnerådssalen, Københavns rådhus.

Mellem 200 og 250 kammerater var kommet til stede og fulgte med stor interesse formandens beretning om de problemer, man havde beskæftiget sig med i det forløbne halve år.

Formanden, Rs. Bonde-Larsen, aflagde en beretning, der spændte meget vidt. Af denne fremgik det, at »De Erhvervshæmmede fra Frihedskampen« ikke er en kaffeklub, men en aktiv forening, hvor gamle modstandsfolk ikke har glemt det, de stred for i årene 1940 til majdagene i 1945, ej heller har glemt de løfter, de gav hinanden, såvel i danske som i de tyske KZ-lejre og tugthuse. Dette havde bl.a. givet sig udslag i protester, sendt til den spanske og den chilenske regering. I disse udtalelser har man protesteret skarpt mod de umenneskeligheder, der til daglig finder sted i omtalte lande.

De nye lokaler besøges meget

Foreningen havde nu fået sine egne lokaler på Hulgårdsvej 110, med egen telefon (01) 19 67 91, og alle »forretninger« føres nu her ude fra.

Disse lokaler er i de første dage i ugen velbesøgte, og i den anledning havde man anskaffet sig visse faciliteter, såsom billard, hvad de forskellige kammerater var meget interesseret i - ligesom man også kom, når »andre problemer« trængte på.

Formanden sluttede

»Vi har orden i vore sager - vi er blevet en aktiv fangeorganisation, hvis opgave er at hjælpe vore syge kammerater fra krigens dage - vel at mærke, hvis de, der opsøger os, har befundet sig »på den rigtige side«...

Efter beretningen blev økonomien behandlet. Her var fuld enighed. Det samme

Et par norske kammerater (bl.a. Anker Thorsrud) var til stede og gav oplysninger om deres problemer, ligesom de inviterede danske kammerater til Norge, specielt udenfor ferietiden, da man så var i stand til at leje hytter gennem vore norske venner til meget favorable priser.

Lad os håbe, at mange danske kammerater modtager dette tilbud, var der en diskussionsdeltager, som udtrykte sig...

Generalforsamlingen sluttede af kl. 22.30. Københavns bystyre stillede som sædvanligt »en tår øl« på bordet til de forskellige deltagere i generalforsamlingen.

Gestapofangerens landsmøde

Landsforeningen Gestapofangerne holdt i november sit ordinære repræsentantskabsmøde i København. Mødet varede en hel søndag - dog afbrudt af en hyggelig frokost midt på dagen.

Af økonomiske og praktiske grunde havde det i år ikke ladet sig gøre samtidig at arrangere et landsstævne.

Landsformanden *Ove Lembcke* af lagde beretning om landsforeningens virksomhed. Efter en længere debat, bl.a. om plejhjemssagen i Hadsund, blev beretningen godkendt.

Ove Lembcke genvalgtes til formand og Heinrich Winter genvalgtes til kasserer, ligesom Solveig Skjøtt blev genvalgt til landsstyrelsen. Som suppleant nyvalgtes Per Madsen.

Næste landsmøde holdes i Jylland, og der var enighed om, at der i forbindelse hermed arrangeres et kammeratskabsstævne. For at nedbringe omkostningerne vil der blive afholdt et lotteri.

Gestapofangerens Sjællandsafdeling

holdt en velbesøgt generalforsamling i oktober. Inden dagsordenen overrakte direktør Buch, Tuborgfonden, en check på 10.000 kr. til foreningens rekreativfond, og den polske Auschwitzfange Zygmunt Gross, der bor her i landet, overrakte et indrammet billede med kakler, hvori var indbrændt motiver fra fangelejren.

Bagefter havde man et par hyggelige timer sammen.

Sjællandsafdelingen har jo efterhånden ry som god festarrangør. I september holdtes en meget vellykket fest i anledning af 30-året. Her var ca. 80 deltagere samlet til en festlig fællesspisning med påfølgende dans og underholdning med natmad til slut.

Foreningen Frihedsmuseets venner

Medlemmerne indbydes herved til vintrens foredragsrække følgende mandage kl. 20:

Den 2. februar: Kommandørkaptajn Urban Gad og kammerherre, kommandør Aa. Schultze fortæller om dramatiske begivenheder i forbindelse med den 29. august 1943.

Den 23. februar: Hermed indkaldes til generalforsamling i foreningen »Frihedsmuseets Venner«. Nærmere meddelelse vil senere blive udsendt.

Den 8. marts: Forfatteren Flemming B. Muus viser filmen »Der kom en dag«.

Den 22. marts: Bob Ramsing holder foredrag (endelig titel på foredraget er ikke fastlagt).

Desuden vil fredag den 9. april kl. 12 regeringens opråb fra 1940 blive udsendt over alle museets højtalere, hvorefter vi vil mindes krigens faldne ved 2 minutters stilhed, der vil blive afsluttet med fællessang: »Altid frejdig--«.

Bestyrelsen

Neuengamme foreningen

Mindre kontingentforhøjelse vedtaget

Landsforeningen af KZ-fanger fra Neuengamme holdt en velbesøgt generalforsamling den 9. april 1975 i Italienssalen i Pensionisternes Samvirke på H. C. Ørstedesvej i København. Erik Beermann blev valgt til dirigent. Foreningens formand Holger Grome indledte med at oplæse listen over medlemmer, der var gået bort i beretningsperioden.

Æresstatuetten overrakt præsident Tito

Man havde i den forløbne periode overrakt foreningens æresstatuette til Kammeraternes Hjælpefond i anledning af fondens 25 års jubilæum. Landsforeningen Erhvervshæmmede fra Frihedskampen havde ligeledes fået statuetten overrakt ved foreningens 25 års jubilæum.

Endvidere havde præsident Tito fået æresstatuetten overrakt ved sit besøg i Danmark.

Gestapofangerne

Århus afdeling

Generalforsamling blev afholdt tirsdag den 4. november på Hotel Ansgar og konstituerende bestyrelsesmøde den 13. nov. 1975. Afdelingens bestyrelse er her efter følgende:

Formand: Tonny Johansen, Trillegården 30, 8210 Århus V., tlf. (06) 15 06 46.

Kasserer: Thorkild Nielsen, Jens Baggesensvej 66, 8210 Århus V., tlf. (06) 16 50 80.

Sekretær: Per Madsen, Tulipanvej 7A, 8240 Risskov, tlf. (06) 17 57 62.

Johs. Loft, de Mezasvej 18, 8000 Århus C., tlf. (06) 13 57 23.

P. Wohlert, Fortebakken 26, 8240 Risskov, tlf. (06) 17 96 96.

J. Chr. Bach, Museumsgade 6, 3., 8000 Århus C.

Suppleant: Hans Nielsen, Skolegade 4, 8700 Horsens.

Til revisor valgtes Leo Kærå, Banegårdsplads 8, 8000 Århus C., tlf. (06) 12 21 11.

Gestapofangerne, Århus afdeling

Den 11. december var medlemmerne indbudt til julestue på Sjete Frederiks Kro. Det blev en hyggelig aften, hvor også medlemmer fra Randers var til stede.

Gestapofangerne, Århus afdeling, ønsker venner og kammerater over hele landet et godt nytår.

Per Madsen

Sachsenhausen 30 år efter

På 30 års dagen holdt den internationale Sachsenhausen-komité (ISK) møde. Fra 17.-21. april var det kransenedleggelse mange steder i DDR, med hovedmødet i Sachsenhausen hvor over 60.000 deltog. Den 18. april møttes ISK med deltakere fra Frankrike, Holland, Tsjekkoslovakia, Østerrike, Polen, Sovjetunionen, Danmark, BRD og DDR. Det møtte også observatører og gæster fra Belgia, England, Luxemburg og Norge.

Våre repræsentanter var: Oscar Tveit-bråten, Per Hagen og Olav Gullbrandsen.

(Grini-Posten)